

PDS gewoon behandelen met vezels?

Zolang we klachten diagnosticeren als een syndroom kunnen we niet anders dan symptomatisch behandelen. Als we meer weten over ontstaan, pathofysiologie, beloop en etiologie gaat de weg open naar meer causale behandelingen. Maar zolang dat niet het geval is, worden soms de meest wilde behandelingen gebruikt. Het prikkelbare darmsyndroom (PDS) is zo'n klachtensyndroom en Bijkerk toont in deze H&W aan dat oplosbare vezels een beetje beter helpen dan placebo. Behalve het toedienen van vezels wordt een scala aan andere medicatie voorgeschreven, waaronder antidepressiva (het moderne panacee). En omdat het allemaal slechts beperkt effect heeft, nemen patiënten hun toevlucht tot alternatieve behandelingen, zoals het sint-janskruid (*Hypericum perforatum*, een alternatief panacee).

In een mooi, dubbelblind en placebo-gesloten onderzoek bleek echter dat op de korte termijn placebo beter hielp dan sint-janskruid; na een halfjaar was er geen verschil meer. Dit onderzoek laat ook zien waarom het geloof in dergelijke

middelen zo hardnekkig kan zijn. Net als in het onderzoek van Bijkerk knapte niet alleen ruim de helft van de deelnemers met placebo op, ook in de groep die sint-janskruid gebruikte, had een derde na twaalf weken veel minder klachten.

Op individueel niveau hadden deze patiënten op korte termijn dus baat bij de behandeling. Dat placebo het beter deed, weten de gebruikers van sint-janskruid niet. De conclusie moet dan zijn dat zelfs een behandeling die mogelijk schaadt door een deel van de patiënten als effectief wordt beleefd. Dat wordt waarschijnlijk veroorzaakt door goede uitleg en geruststelling bij de inclusie en zo zijn we

Foto: Shutterstock/ Nanka (Kucherenko Olena)

bij de kern van ons vak. Een goede huisarts is meer waard dan symptomatische pilletjes. Maar dat wist u al. De rol van sint-janskruid bij PDS lijkt in ieder geval uitgespeeld.

Henk van Weert

Saito YA, et al. A randomized, double-blind, placebo-controlled trial of St John's wort for treating irritable bowel syndrome. *Am J Gastroenterol* 2010;105:170-7.

Peer review

Wetenschappelijke artikelen in biomedische tijdschriften met een zogenaamde impact factor dienen 'peer reviewed' te zijn. Hierbij houden referenten (collega's) de manuscripten tegen een kritisch licht en voorzien ze van commentaar. De redacteurs nemen deze bevindingen vervolgens mee in de beslisvorming. Dit reviewproces bestaat al enkele decennia, maar is onderhevig aan discussie. Tijdens een symposium (van wederom de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen) reviewde een grote groep wetenschappers, uitgever, redacteurs en beleidsmakers zélf het peerreview-systeem. Velen beantwoordden de centrale vraag 'heeft peer review toekomst?' bevestigend, maar men kwam toch niet meteen tot klinkklare oplossingen om het

proces te verbeteren. De gebruikelijk weg tot publicatie leidt vaak langs meerdere referenten en meerdere tijdschriften. Het is een tijds- en arbeidsintensief proces voor de auteurs, referenten en redacteurs. Wanneer een onderzoek een positief resultaat heeft, dan is de tijd tot publicatie vaak korter en ligt de kans om in een tijdschrift met een hoge impact factor te publiceren aanmerkelijk hoger. Onderzoeken met negatieve resultaten daarentegen zijn vaak veel lastiger te publiceren. Deze *publicatiebias* werd ook uitgebreid besproken tijdens het symposium. De volgende drie vragen zijn een aardige leidraad om een artikel te reviewen: 'Zijn de resultaten waar?', 'Zijn de resultaten nieuw?' en 'Zijn de resultaten belangrijk?' Natuurlijk kunnen de antwoorden

op deze vragen verschillen per tijdschrift, mede afhankelijk van het lezerspubliek. Ook bij H&W beoordelen twee referenten onderzoeksartikelen alvorens de redactie het stuk bespreekt. Graag voegen we dan als redactie een vraag toe aan dit rijtje: 'Zijn de resultaten relevant voor de dagelijkse praktijk van de Nederlandse huisarts?' Artikelen met een hoge relevantie hebben in H&W dus een grotere kans op publicatie. We zijn ervan overtuigd dat deze vorm van *bias* het blad en uw leesplezier ten goede komt.

Jochen Cals

KNAW-themabijeenkomst 'Heeft peer review nog toekomst?'